Ostravský večerník

15. XII. 1975

Komedianti od Senného trhu

DPB

Není herce, jenž by nemiloval tu prastarou komedii, v níž se vrací ke zdrojům své tvorby, v níž si s chutí zaimprovizuje v toku fantazie a v radostné pohodě. Není divadla, které by čas od času rádo takovou komedii nehrálo a neověřilo si v jediném večeru celý rejstřík svých tónů a celou paletu svých barev. A není diváka, jenž by rád na takovou komedii nepřišel a vděčně nepřijal, když mu divadlo nabízí to, čím je mu ostatně povinováno — dobrou zábavu.

Na repertoáru Divadla Petra Bezruče byla uvedena ŠVIHÁCKÁ LEST, anglická restaurační komedie z roku 1707. Napsal ji George Farquhar. Jeho jméno většině diváků asi mnoho nenapoví. Nebyl to slavný dramatický básník. Rozuměl však dokonale potřebám jeviště i přáním hlediště a napsal osm plnokrevných komedií, v nichž přesně postihoval dobu jejich vzniku. Dobu, v níž se do oblasti umění — a divadla zvláště — promítá porevoluční smír vítězné anglické buržoazie se šlechtou a vytváří se tak osobitý styl anglického klasicismu. Je to syntéza aristokratické galantnosti a měšťanského sentimentalismu, rozmařilosti a puritánství, intriky i poctivosti, vážného i komického, ušlechtilého i nízkého. Této pestrosti dokázala pak ve své době londýnská divadla dokonale využít v boji o nejširší divácké vrstvy. Jedno z nejslavnějších divadel bylo tehdy otevřeno na londýnském Senném trhu (Haymarket).

Několik kroků od bývalého ostravského Senného trhu hraje divadlo, které nás chce přesvědčit, že stará restaurační komedie neztratila dodnes svůj lesk. Že staré trhy na seno vzaly už dávno za své, ale dobrá komedie že žije dále. A štědře nabízí: tu dva zchudlé šlechtice chytrácky se ucházející o bohaté měšťanské nevěsty, z nichž jedna se nejprve musí zbavit svého přitroublého a obhroublého manžela; tu zájezdní krčmu, špinavý raubířský pelech, v němž schovanka krčmáře má čisté a laskavé srdce. Tu nefalšovaného francouzského kavalíra, tu falešného irského kuráta. Četné souboje, nejčastěji vedené jazykem.

V ostravském DPB ožívá Švihácká lest jako představení pestré a živé, spádné a veselé, hrané s vervou i kumštem. Výtvarnice Marta Roszkopfová dala představení pěkně řešený program i dostatečně uvolněný scénický prostor, jehož barevné řešení je soustředěno především na dobře vymyšlené kostýmy. Jan Tomšíček zkomponoval hudbu, v níž ohlasy známých motivů chytře a vtipně korespondují s žánrovou pestrostí komedie. Autorem písňových textů a režisérem představení je Saša Lichý. Vytváří inscenaci rytmicky proměnlivou, vedenou převážně v dobrém a plynulém tempu.

Postavy dvou „na mizinu přišedších" kavalírů hrají B. Čvančara a J. Filip. První umírněněji a soustředěněji, druhý ve výraznější nadsázce, technicky rutinovaně zvládnuté. V pečlivě dotvořené roli postihuje J. Zach půvab neohrabané preciozity francouzského důstojníka. O. Prajzner zná přesnou míru pro to, aby sluha Drlík zůstal milý a vkusný a přitom nezapřel svůj neurozený komediantský rod. A bylo by možno jmenovat dále: Jandova manžela, Horákova hostinského, Sovova loupežníka a v klasickém textu už tradičně ochuzené ženy, především M. Černou, ale i J. Tesařovou nebo J. Postlerovou. Navíc je nutno připomenout věc na českém jevišti ne zrovna běžnou, totiž vesměs velmi muzikální výkony pěvecké. Představení je tedy jednoznačně v rukou herců. A je to dobré představení. (E)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/92 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, Praha

14 V. 1976

LIDOVÁ DEMOKRACIE

Švihácká lest u Bezručovců

Ostravské Divadlo Petra Bezruče se vždy vyznačovalo osobitou dramaturgií i osobitou inscenační řečí. Velká a závažná témata dovedly vystřídat živé a rozverné látky, které dotvrzovaly režijní i hereckou invenci stále mladého souboru.

Do této kategorie patří nesporně i inscenace anglického komediografa Georga Farquhara Švihácká lest, která v bujné dovádivosti rozehrává frivolní příběh z malého městečka o dvou zchudlých kavalírech, kteří si chtějí dobýt lásku i peníze. Tato poslední komedie jednoho z čelných reprezentantů anglické restaurační komedie (napsal jich celkem osm, z nichž Verbíř je vedle Švihácké lsti, která se hraje obvykle pod titulem Galantní lest, nejhranější s Brechtovou úpravou jako Bubny a trumpety) je svým způsobem jakýmsi barvitým obrazem dobové morálky. Evropská válka o španělské dědictví tu doznívá jenom z dálky v postavách kuráta, hraběte Bellaira apod., snaha užívat radostí života po letech puritánských zákazů převažuje a prosakuje do každé postavy. Dramatik, který se v mládí proslavil i jako herec (vzpomíná se jeho slavný Othello), využívá pro svou hru i svou krátkodobou zkušenost jako důstojník a hlavně dosvědčuje schopnost lehkého svižného dialogu, v němž nezapře svou znalost života i svůj irský původ.

Režisér Saša Lichý, jenž je také autorem vtipných písňových textů (zhudebnil je svižně Jan Tomšíček) pohrává si s touto komedií, v níž vyzvedává humornou nadsázku, ironii i parodii — vše je tu prostě důvodem k bujnému veselí, které i při určité společenské kritičnosti, ve hře představuje dominantní prvek. Hraje se tu prostě o peníze, o lásku i o čest. Tato režijní vynalézavost je ozvláštňována herci roztomilým a působivým „shazováním" rolí, jakýmsi nadhledem nad text, nad situace atd. Radost z vtipu a vůbec z celé hry, která, až na malé výjimky, má stále svůj spádný průběh i rytmus — to vše jsou určující prvky této ostravské inscenace, která navazuje např. na svou vervnost ve Zkrocení zlé ženy aj. Tento divadelní švih i vtip je zřejmý i na hereckých výkonech, a to nejen v hlavních rolích, ale i v těch malých, které dodávají inscenaci neopakovatelný kolorit. Zaujme nás J. Tesařová jako kurážně roztomilá i žensky vábná i provokující paní Hrubešová, jíž výtečně sekunduje J. Filip v roli Troufala, pro něhož má přitažlivou mužskou drzost, eleganci i sympatickou prostořekost. Vedle nich se prosazují B. Čvančara jako Trefil a J. Postlerová jako Dorinda — oba vytvářejí k první dvojici protiklad — jsou směšně nesmělí, nerozhodní a nevýbojní. Z vyrovnaného obsazení vyzvedněme alespoň O. Jandu v přitroublém panu Hrubešovi, R. Havelkovou jako paní z Dobrotína a další.

V duchu této dovádivé koncepce je řešena scéna M. Rozskopfové — využívá barvy (i v kostýmech), tvaruje prostor v náznaku i ve výrazné rekvizitě. Hraje se v jevištně prozkoušeném překladu J. Schwarze.

(mik)

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

ze dne 23. X. 1975

▲ *Herci Divadla Petra Bezruče Jana Postlerová, Johana Tesařová, Bohuslav Čvančara a Jan Filip ve hře Šviháckа lest.*

Foto: VLADIMÍR DVOŘÁK

„Šviháckа lest" v DPB

Zítra večer uvede Divadlo Petra Bezruče premiéru Farquaharovy hry Šviháckа lest. Režisér této komedie Saša Lichý, nositel vyznamenání Za vynikající práci, nám k tomu řekl několik slov:

■ **Proč jste si vybral právě tuto hru?**

„Na otázku je velice snadná odpověď. Hru mi prostě přinesli, abych ji režíroval. K jejímu pochopení a rovněž k pochopení spousty satirických dobových narážek jsem musel prostudovat mnoho historického materiálu. Práce ve mně vyvolala neobyčejné sympatie k autoru hry a k jeho osudům. Ale ještě větší zájem jsem pocítil o divadlo, s jehož existencí je jak autor, tak i divadelní žánr, ve kterém píše, spjat. Je to pozoruhodné divadlo Na Haymarketu (Na senném trhu). Vlastně jsem se rozhodl pro tuto hru s touhou přenést atmosféru divadla Na Haymarketu na naši scénu."

■ **Co je pro vás Na Haymarketu tak přitažlivého?**

„Především jeho vztah k obecenstvu. Bylo to divadlo, jehož existence byla na obecenstvu závislá, a proto se v něm herci obraceli na diváka bezprostředně. Monology jsou tu vlastně rozhovory s obecenstvem. I když terč humoru je silně erotický, jak v této době bylo zvykem, hra je satirická a dost nevybíravě kritizuje poměry, které panovaly v Anglii za těchto časů. Je to vlastně vyšší vztah k obecenstvu, vytvářející maximální kontakt a vzájemné porozumění."

■ **Vaše starosti během zkoušek?**

„Humor musí být srozumitelný. Nemůžeme od diváka dnešní doby žádat, aby se smál přesně tomu, čemu se smál divák před více než sto padesáti lety, aniž bychom hru, příběh a postavy divákovi nepřiblížili zpřesněnými akcenty. Písničky vtažené na divadlo přímo z ulice, scéna maximálně náznaková, zvláštní vztahy hrdinů k životu a také rozsah hry — to jsou starosti, se kterými jsme se museli vyrovnat, abychom svému obecenstvu připravili příjemný divadelní večer." (vd)